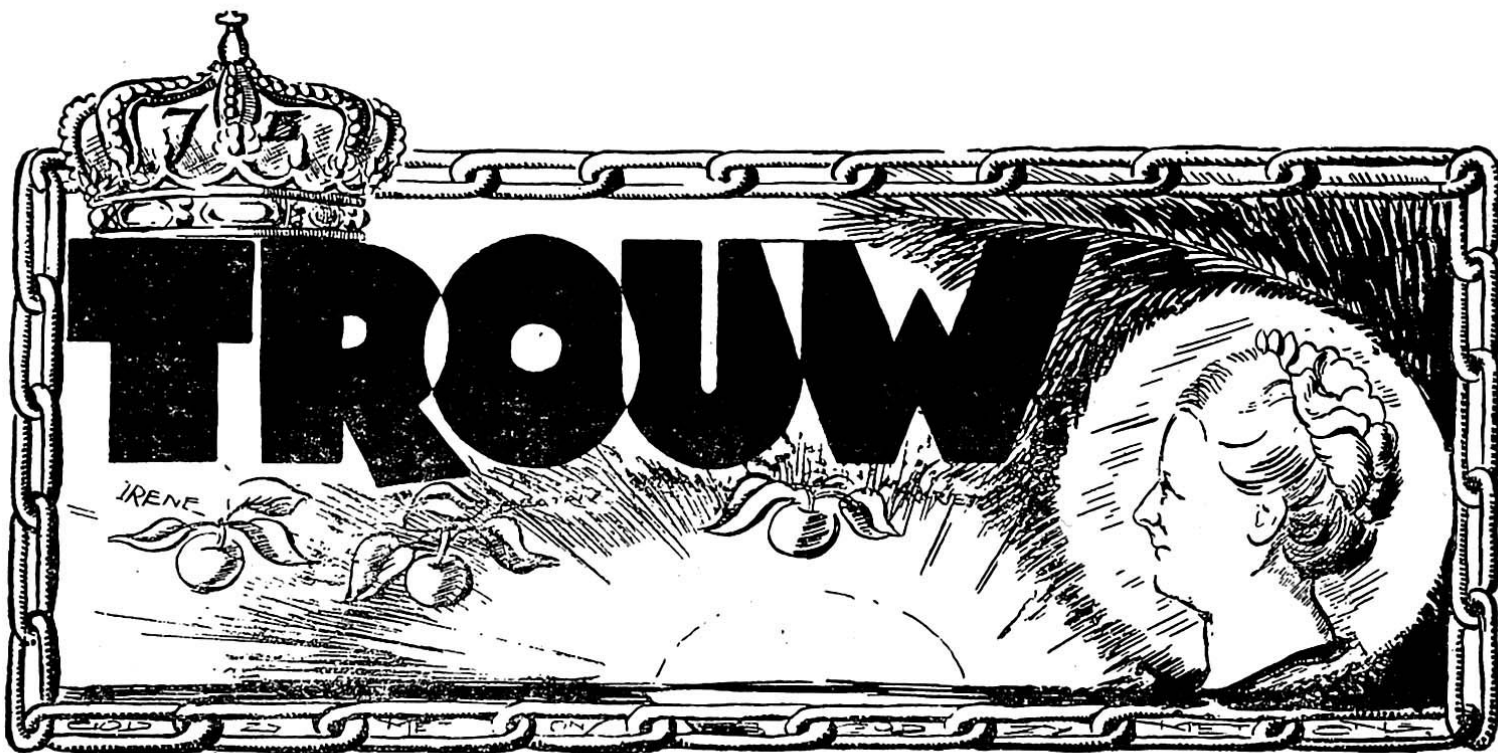

1e JAARGANG

No. 12.

Ja, zij zullen

Zich vervullen

Deze tijden van geluk.

Deez' ellenden

Gaan volenden

En verpletterd wordt het juk.

MIDDEN

OCTOBER 1943

EERESALUUT.

In de afgelopen maand hebben weer tal van executies plaats gehad, die ten doel hebben de Nederlandsche bevolking schrik en angst aan te jagen. Een tiental kranige kerels zijn op 20 September te Assen neergeknald, negentien moedige makkers zijn hen op den 1sten October in den dood gevolgd.

Zij zijn niet de eenigen, die hun vaderlandsliefde met hun leven bezegelden. Er worden heel wat meer doodvonnisissen voltrokken, dan wij uit de krant vernemen. Wij zien er van af namen te noemen, uit vrees, dat de droeve doodenlijst toch nog niet volledig zou zijn.

Met ontsteltenis is ook de doodsmare vernomen van de drie en dertig wakkere mannen, die in Berlijn gefusilleerd zijn. Zij behoorden tot het z.g. Steikel-proces, dat in April 1942 in zijn geheel naar Berlijn is overgebracht. Ruim veertig landgenooten zijn daar terecht, drie en dertig kregen op 4 Juni j.l. den kogel.

Sedert hun ontvoering had niemand meer iets van deze menschen gehoord. Noch de familie, noch de Hollandsche advocaten konden met hen in contact treden. Zoo hebben zij daar geleden in den vreemde, veertien maanden lang, zonder één enkel vertroostend of bemoedigend woord van hun familie en vrienden.....

De spanning en zorg waarin de thuisblijvenden verkeerden, was schier ondragelijk. Tot nu eindelijk begin September de waarheid bekend werd en vele families in rouw werden gedompeld. Officieel bericht over de terechtstelling heeft niemand ontvangen. Zonder afscheid, zonder een laatste groet aan wie hen lief waren, zijn zij in het vijandige land onbarmhartig neergeveld — en een nieuwe golf van nameloos leed is over ons land gegaan.

Wij gedenken ook hen, die uit hun huis werden gehaald en zonder eenigen vorm van proces werden doodgeschoten en de velen, die na langer of korter tijd in de concentratie-

kampen aan hun ontberingen zijn bezweken.

* * *

Het is oorlog en het gaat in dezen strijd hard tegen hard. Wie zijn plicht verstaat, en zijn plaats inneemt in het groote verzetsleger, weet wat er op het spel staat. Wij hebben te doen met een tegenstander, voor wien leugen en terreur, wreedheid en onrecht vertrouwde wapens zijn. Dit maakt ons dubbel kwetsbaar. Dat niettemin onze jongens met taaie verbetering in hun actief verzet volharden, daarop kunnen wij trotsch zijn. Er is rouw is ons hart om hen, die vielen, wij deelen in de smart van hen, die achterbleven — maar wij zijn niet gebroken.

De open gevallen plaatsen worden door anderen ingenomen, vanzelfsprekend, zonder ophef, met bewustzijn van de risico's.

In het weerstaan van den vijand is Nederland één. Hier staan de strijders zij aan zij, de eenvoudige handwerksman naast den academisch gevormde, de boerenknecht naast den zoon van deftigen huize, de plattelandster naast den stedeling. Hier scharen ouderen zich in de rijen der jongeren, hier ontbreken zelfs vrouwen niet op het appél.

Elke kring onzer bevolking heeft thans deel aan het bloedig offer, dat de in het nauw gedreven vijand opeischt. Maar het is vreeselijk, te bedenken, dat deze offers het Judasloon zijn van de verraders van ons volk. Zonder het verraad in eigen boezem zouden de Duitschers heel moeilijk in onze linie kunnen doordringen. Dat maakt het leed om eigen verlies zoo wrang en het maakt den strijd zoo verbitterd.

Niettemin — ons eeresalut aan de gevallen en tegelijk een wapenkreet. Wij vreezen den vijand niet, noch zijn verraderlijke handlangers.

Wij eeren onze dooden door ons op te maken om ons volk te verlossen van de dwingelandij!

BOUWT JONG-HOLLAND AAN NIEUW- HOLLAND?

Bouwt jong-Holland aan Nieuw-Holland? Neen en ja!
Een niet onbelangrijk deel van onze Hollandsche jongens brengt geen enkele bouwstof voor de nabije toekomst aan.

De lichten, die opgekomen zijn voor den nationaal-socialistischen arbeidsdienst, zich geestig noemden: *Nederlandsche Arbeidsdienst*, zijn ontstellend groot. Er zijn plaatsen, waar vrijwel geen jongen is achtergebleven. Slappe, bange ouders hebben op het critieke moment gezweven of in verkeerde richting gestuurd; slappe besluiteloze jongens zijn gegaan met het stellige voornemen om in den arbeidsdienst ineens heel flink te wezen: nooit zouden ze een vin uitsteken voor het Mussert-systeem. Maar, honderden brengen al den z.g. germaanschen groet, duizenden liggen dag en nacht onder bedwang van een tuchtsysteem, dat op geraffineerde, psychologisch-wetenschappelijke wijze iemand tot een kneedbaren slaaf maakt. Deze jongens komen straks terug.....

Duizenden jongeren zitten over de grenzen, ver van huis, ver van goede, normale verhoudingen in een Duitschen slavendienst. Als ze denkend werken, verkrachten ze elken dag hun conscientie. De slavendrijver weet dat: hij zorgt voor rumoerige of piquante afleidingen die de situatie nog grover maken. Deze jongens komen straks terug.....

Een derde deel van onze studenten heeft zich stom-weg gemeld, om Duitse mannen vrij te maken voor den strijd tegen ons en onze bondgenooten en om de Duitse oorlogswetenschap en oorlogsindustrie een handje te helpen. Die studenten komen straks terug.....

In den zwarten handel slaan onze Hollandsche jongelui geen slecht figuur. Ze vallen minder op dan de oudere gevestigde zakenmensen; ze zijn vlug en ze hebben bravuur. Ze verdienen grof en ze geven nog grover uit; ze kunnen zich vreugden aanmeten, die zeer duur zijn, ook in hun consequenties; ze leeren perfect liegen; ze bekommeren zich geen haartje om de ellende van het eigen volk; ze buiten ons even hard uit als de germanen. Dit zwarte jonge volk krijgen wij straks in de gewone samenleving terug.....

De meisjes, die hun pleziertjes zoeken bij de menschen, die ons met machinegeweer en marteling er onder moeten houden, zijn niet meer te tellen. Velen hebben hun vreugden betaald met een ontluisterd moederschap. Deze stakkerds en zinnenslavinnen komen straks in het nieuwe Holland terug.....

Onder talloze jongelui uit beter-geplaatste gezinnen heerscht een walgelijke fuifstemming. Een middelbare-schoolklasse kon een denderende fuif niet afzeggen, toen vijftien Nederlanders, die hun hoogste offer brachten voor de vrijheid van ons volk, gefusilleerd werden. De fuif „haalde“ den Zondagmorgen om vier uur. Ze was zouteloos en zwoel geweest. Er zullen wel „goede“ vaderlandse speechjes afgestoken zijn, zoo tusschendoor. Dit ongeleide tuchtelooze jonge volk vraagt straks een plaats in het nieuwe Holland.....

Als er in deze groepen geen réveil komt, zullen ze de rotte plekken vormen in de samenleving na den oorlog. Wat kan er worden van een land, dat stikt in de slavenzielen, in de duitendieven, in de zinnendienaars en in de fuifjagers. Als dit allen ouderen waren, dan was 't al tragisch genoeg; maar die staan dan tenminste aan den afgang van het leven. Maar als dit jongelui zijn, uit wie het volk moet groeien, wat zal dan onze toekomst zijn?

Bouwt Jong-Holland aan een Nieuw-Holland? Toch ook: ja.

Langzaam, heel langzaam groeit het getal der jongelui, die dóór het gebeuren van deze ontzettende dagen trachten heen te zien.

Gretig gebruik makend van goede leiding, menschen en boeken, zoeken ze naar de kern van deze ellenden en naar den weg tot het licht. Ze gaan ontdekken, dat er een systeem aan het groeien is, dat met beloften en leugens, met vleierij en terreur, met schitterende voorgevels en rot binnenwerk, maar één bedoeling heeft: dit goede land met zijn geestelijke rijkdommen — zoo zwaar gewonnen en zoo slecht bewaakt — te vernietigen tot in zijn oerellen.

Zij voelen de tastingen van dit systeem-monster aan hun lichamen en aan hun zielen, wanneer arbeidsdienst en arbeidsinzet beslag op hen willen leggen; wanneer zij onze gezonde Hollandsche jongens en meisjes zien vervunzen. En in evenveel afgrijzen als erbarming zoeken zij met hun jonge ziel en hun jonge hersens de wegen, die naar een toekomst leiden, waarin Jong-Holland aan Nieuw-Holland bouwt. Dit zijn onze jonge palstaanders!

Het is van het grootste belang voor ons volksleven, voor den herbouw van ons imperium, dat aan de ontwikkeling en aan den uitbouw van deze groep de uiterste zorg worde gegeven. Opvoeders en jeugdleiders móeten nu hun taak kennen!

Wanneer deze jongens door onderling contact, door ernstig onderzoek van ons nationaal geestelijk bezit, door moedig werken

met hun verkregen inzichten, elkaar versterken, dan vormen zij de jonge kern van het nieuwe land.

Als zijn gaan leven uit de schirftuurlijke beginselen, die eenmaal ons volk tot bloei brachten, dan hebben zij de kern van ons nationaal bestaan ontdekt en dan zal hun jong geloof groote groepen tot het kennen en tot het erkennen van die kern terugleiden.

Dan zal God zich weer ontfemen over dit arme land!

Als onze opvoeders in huis, in school, in kerk en staat eens wat minder gemakzuchtig waren, wat minder bang, wat minder oud, als ze wat meer verantwoordelijkheid gevoelden voor hun taak en ons aller toekomst, hoe anders zou de jeugd van Holland zijn!

Een roep tot de jeugd is altijd een appèl aan de ouders!

God geve, dat de ouders en de opvoeders zich bekeeren. Zoo niet, bouwt dan alléén, jongelui, aan het nieuwe land.

De vrijheidszon daagt. Bereid je toe in haar stralen. Holland roept. God zal het doen gelukken.

TOTALE OORLOG - TOTALE AFWEER

NIET ALLEEN ARBEIDERS OOK WERKGEVERS.

Ten aanzien van het sociale probleem is het goed niet alleen toekomstperspectieven te openen, maar ook nog eens te wijzen op de houding in het heden.

Zooals we in ons vorig artikel over socialen opbouw zeiden, heeft het N.A.F. geen toekomst. Onze verschillende organisaties van werkgevers en werknemers hebben getoond in het verleden zoo veel initiatief te bezitten en ze hebben hun bestaansrecht zoo zeer bewezen, dat dit buiten het geding staat: ze keeren terug. Evenwel legt dit verleden hen ook een verplichting op. Elk die het wel meende met zijn organisatie, die daaraan meewerkte, kan nu natuurlijk geen functie aanvaarden in het nazi-apparaat, dat voor zijn vereeniging in de plaats trad, 't zij dat het N.A.F. of bedrijfsgroep heet. Wie het doet, geeft zijn eigen organisatie den dolkstaaf in den rug. Immers, dan kan hij zoo, maar hij kan ook anders, zooals de wind waait, zoo waait zijn jasje.

De houding van de arbeiders kan hierbij ten voorbeeld zijn. De R.K. en Christelijke vakorganisaties hebben niet gearzeld en gingen en bloc heen. Hulde aan de voorvechters. Doch ook de arbeiders hebben gekozen: ze waren christelijk georganiseerd of ze waren het niet. Die daad kan niet hoog genoeg worden aangeslagen.

Hoe armelijk steekt bij deze principieele houding in het algemeen die der werkgevers af. Hier vrijwel overal verkapte medewerking, doordat vroegere bestuursleden en secretarissen zitting namen in de bedrijfsgroepen en dies dienden ze als vlaggen om de nazilading te dekken.

Welke patroons namen hier de risico om zich niet te laten inschrijven in hun bedrijfsgroep, weigerden hun verplichte bijdragen te storten enz.? Principieel zijn geldt niet alleen voor arbeiders, ook voor werkgevers. Tegenover de massa waren het maar zeer weinigen die trouw bleven.

Waar bleef op dit punt het vermaan der kerken, die wel de arbeiders erop wezen niet in het N.A.F. te gaan, maar de patroons ongemoeid lieten? Misschien gingen dezen er zelfs als ouderling op uit om de arbeiders op te wekken niet in het N.A.F. te treden. Onderwijl vulden zij de formulieren voor de arbeidsbureaux in.

We willen er nu nog eens sterk op wijzen, dat hier geen tweërlei moraal geldt. Voor een patroon geldt evengoed als voor arbeider: saboteer! Dat is dus, vertraag alle stukken die U van Uw bedrijfsgroep worden toegezonden, weiger Uw contributie. Beleef het beëindigen. Beter een zuiver geweten, dan een gevulde beurs!

MET MAN EN MACHT OP VERZET BEDACHT

VERGELDING.

Het doel van den vrede, die straks zal worden gesloten, is in de eerste plaats de bestraffing van het begane onrecht. De spijmogendheden hebben dezen oorlog ontkend — zij zijn aansprakelijk voor de gevolgen daarvan. Wat Duitschland aangaat, (over de anderen kunnen wij in dezen minder goed oordeelen) dit land heeft daarnevens een lange lijst van speciale misdaden, als diefstal, mishandeling en moord op zijn strafregister staan, waarvan de opsomming een tragische reeks van menschonteerende gruwelen is.

Al dit onrecht roept om vergelding. Het gaat niet aan, op den dag van den wapenstilstand door dit alles een streep te halen. Er moet wel degelijk een afrekening plaats hebben. Dit is een eisch van goddelijk en menschelijke gerechtigheid. De vraag is echter, wie hiervoor moeten boeten. In de eerste plaats natuurlijk de oorlogsmisdadigers: Hitler en zijn trawanten, maar ook de veel bredere groep der Nazi's, die de gewillige uitvoerders waren van al de booze bedenksels der aanvoerders. Op dit punt bestaat zeker geen verschil van meening. De moeilijkheid zal evenwel zijn te voorkomen, dat de schuldigen, als het uur der vergelding heeft geslagen, zich aan hun gerechte straf zullen weten te onttrekken.

Maar hoe staat het met de verantwoordelijkheid van het Deutsche volk als geheel? Mogen en moeten wij hier onderscheid maken tusschen het volk en zijn leiders? Wij meenen ten deele wel en ten deele niet. Het Deutsche volk heeft meer dan tien jaar lang een Nazi-heerschappij niet alleen geduld, maar ook bewust aanvaard. Het heeft zich niet verzet tegen de misdaden van het Nazi-regime in eigen land en het heeft zich willig laten opzwiepen tot den agressieven oorlogsgedachte, die in 1939 zeker heel jong-Duitschland bezielde.

Wat de schuld aan den oorlog aangaat, zoo kan men het Deutsche volk niet losmaken van zijn regeering. De imperialistische machtsdroom van Adolf Hitler strookte wonderwel met de verbeeldingskracht van het Herrenvolk, en het Pruisisch militarisme leende zich al te graag tot de verwezenlijking daarvan. De onrechtmatige aanvallen op Duitschlands buurstaten vond bij het Deutsche volk gereedte bijval en zoolang de Deutsche legers andere volken met succes onder den voet liepen, was er van kritiek op de regeering geen sprake. De bombardementen van Warschau, Rotterdam en Coventry zijn oorlogsmisdaden, waarvoor niet alleen de regeering, doch ook de militairen aansprakelijk gesteld moeten worden. Het Deutsche volk stond hier als geheel achter en draagt daarvoor ook mede de verantwoordelijkheid.

Deze dingen mogen niet worden vergeten, noch verdoezeld. Duitschland draagt schuld aan den oorlog en Duitschland moet daarvoor boeten. Zijn oorlogsmachine moet worden vernietigd, het moet grondig worden ontwapend, er moeten middelen beraamd worden om het Pruisische militarisme te verhinderen den kop weer op te steken. Maar ook moet het de schadevergoeding betalen voor de oorlogsverwoestingen, het gestolene moet worden teruggevorderd. Over de praktische uitwerking van een en ander later meer.

Wat evenwel de bijzondere misdaden betreft, die als uitvloeisel van de Nazi-heerschappij moeten worden beschouwd, wij meenen dat men in dit opzicht wel onderscheid moet maken tusschen hen, die ze bedreven, en het Deutsche volk als zoodanig. Niet in dien zin, dat het materiële onrecht niet op het Deutsche volk zou mogen worden verhaald. De schaamteloze dieverij van Joodsche en andere bezittingen moet zeker zooveel mogelijk door het confiskeeren van Duitsch bezit worden goedge maakt.

Doch voor al het berokkende leed, voor al de martelingen en moorden moeten alleen zij worden gestraft, die er zich schuldig aan hebben gemaakt.

Men verneemt hier en daar wel eens andere klanken. Er zijn mensen, die wraak willen nemen voor al de doorstane ellende en die dezelfde methoden op de Duitschers willen toepassen, waarmee zijzelf de bevolking der bezette gebieden hebben behandeld.

Dit nu gaat de grenzen der rechtmatige vergelding zeker te buiten. Niet wraak maar straf moet het doel zijn en straf behooren alleen zij te ontvangen die deze verdiend hebben. Bovendien zou geen enkel mensch er zich toe mogen verlagen, in zijn strafmethoden af te dalen tot de Nazi-manieren, die wij zelf met recht verfoeien en verachten.

Dat men ook bij onze bondgenooten onderscheid wil maken tusschen het Deutsche volk en de Nazi-klied, blijkt wel uit verschillende uitspraken van de verantwoordelijke staatslieden, die enerzijds gerechte straf eischen voor de Deutsche misdadigers en anderzijds van geen wraak tegen het Deutsche volk willen weten. Zoo verklaarde de aartsbisschop van Canterbury: „Slechts de werkelijk schuldigen moeten boeten” en de Lordkanselier Lord Simon zeide: „Wij, Engelschen, zullen er ons nooit toe verlagen, wraak te nemen of tegen het geheele Deutsche volk een totale vergelding uit te oefenen.” Zelfs Josef Stalin stelt de vernietiging van Duitschland

niet als oorlogsdoel. Hij sprak: „Hitlers bende met het Deutsche volk of den Duitschen staat gelijk te stellen is belachelijk. De geschiedenis leert, dat de Hitlers komen en gaan, maar het Deutsche volk en den Duitschen staat blijven.” En Winston Churchill legde openlijk deze verklaring af: „De vernietiging der Nazi-macht zal vanaf het eerste oogenblik aan alle volken van Europa — de Duitschers en Oostenrijkers inbegrepen — brood, vrede en vrijheid brengen.” Andere officiële verklaringen van de Britsche regeering ademen dezelfde geest.

Wij weten, dat deze en dergelijke uitspraken als propaganda-materiaal gebruikt worden om de Duitschers te bewegen zich van de Hitlerbende te bevrijden, maar dat neemt niet weg, dat aan de plechtige verzekeringen van verantwoordelijke staatslieden toch wel een zekere waarde mag worden toegekend.

Wij komen dus tot de volgende conclusie. Duitschland moet na de overwinning gestraft worden. Het Deutsche volk zal deze straf als medeplichtig aan den oorlog in zooverre moeten dragen, als het algemeen herstel van onrecht meebrengt. Een bijzondere bestraffing voor bijzondere misdaden zal individueel moeten plaats vinden. Hierbij zal met de uiterste gestrengheid, doch niet met wreedheid moeten worden opgetreden.

Op eenige nadere bijzonderheden van de maatregelen tegen Duitschland komen wij in een volgend artikel terug.

POLITICI IN DEN SCHUILKELDER.

Een van de moeilijkste punten, waarvoor wij na den oorlog staan, is om weer leiding, politieke leiding te krijgen voor het Nederlandsche volk.

Voor den 10den Mei 1940 was er in alle mogelijke partijen en groepen een zoodanige leiding. Straks komt het veld weer vrij, als de Duitschers weg trekken. Dan is er weer een volk dat gestuurd en gestuwd, dat weg-wijs gemaakt moet worden.

Zien wij goed, dan zal die leiding straks uitgaan, ten deele van oude leiders, ten deele van nieuwe.

Wij bevelen op het oogenblik die faze uit den oorlog, waarin velen zich gaan bemoeien met en gaan denken over de politiek van den oorlog. Daaronder zijn mensen, die vroeger a-politiek waren, die zich niet met de politiek wilden bemoeien. Het is een groote winst als dezulken zich thans serieus en met verstand daaraan wijden.

Maar het verschijnsel brengt ook met zich een ontstellend diletantisme, een onverantwoordelijke beunhazerij in het politieke-leiding-geven.

Het gevaar daarvan voor ons volk is niet denkbeeldig; kwakzalvers worden altijd rijk.

Er rust derhalve — en dat geldt dan speciaal voor die politieke groepen, die zich gedurende den bezettingstijd als zoodanig hebben gehandhaafd en als zoodanig echt hebben geleefd en gestreden — een groote verantwoordelijkheid.

De groepen die, gedurende den oorlog haar politieke beginselen hebben beleefd en toegepast in het verzet tegen den overweldiger, zullen ook na den oorlog kunnen spreken. Hun woord zal in de verwarring van den na-oorlogschien tijd meer dan ooit noodig zijn. Zal dat woord gezegd hebben?

In belangrijke mate zal dat afhangen van de personen, die dat woord zullen spreken. In al deze groepen heeft men n.l. gedurende de bezetting twee soorten van oude leiders gehad. Er is een categorie, die oogenblikkelijk in den schuilkelde gedoken is en die haar neuzen niet meer heeft laten zien.

Het is voor het gezag van een politiek beginsel, voor het prestige van een politieke groep en derhalve voor het verkrijgen van beslag op ons volk, voor goede beginselen van het grootste gewicht dat deze laatste categorie, onmiddellijk na den ommekeer niet weer dadelijk op den bok komt te zitten.

Ons volk ziet n.l. scherp. Het heeft heel goed in de gaten, wie het in de kou hebben laten staan en wie niet. Het kent de mensen zeer goed die plaatselijk, gewestelijk en landelijk, voor den oorlog leiding gaven en vaak een zeer principieele leiding en die in korter of langer tijd na 10 Mei volkomen ingezakt zijn. Het kent hen wel, die toen de punten aan de orde kwamen, waarbij een krachtig en principieel gefundeerd advies noodig was, hetzij in den schoolstrijd, hetzij bij de moeilijke punten van arbeidsdienst en arbeidsinzet e.d. niet thuis gaven of erger nog onprincipieel en defaitistisch adviseerden maar te capituleeren, omdat zij bevreesd waren.

Leiding geven is een recht. Maar het is nog meer een plicht. Wie dien plicht verzaakt, verbeurt zijn recht. Dat is iets wat een volk en volksgroep, die zich op een gegeven oogenblik in den steek gelaten zien, met groote scherpte gevoelen.

Zij zullen bij den ommekeer zulke tijden de bezetting gemankeerde leiders dan ook niet kunnen verdragen. Zoowel voor zich

(Wordt vervolgd op slotpagina.)

DE BEZOEDDELDE STANDAARD.

Reeds eerder werd er in ons blad geschreven over *De Standaard*". Het doet ons leed dat het noodig is nogmaals de aandacht voor dit blad te moeten vragen. Het feit van het bestaan dezer courant gedurende dezen bezettingstijd en in nog sterkere mate de wijze, waarop zij in dezen tijd wordt geredigeerd, zijn in steeds toenemende mate geworden tot een bron van ergernis voor vele goede vaderlanders, in de eerste plaats van velen, die voorheen lezers van de *Standaard* waren en behoorden tot de trouwste aanhangers van de door haar voorgestane staatkundige beginselen.

Wij zijn van meening, dat de *Standaard* niet onder het juk van de Deutsche en nationaal-socialistische maatregelen had behoeven door te gaan. Het blad had indertijd den hem opgedrongen dwarskijker Max Blokzijl niet moeten aanvaarden; het had later zijn bestaan niet moeten willen rekken ten koste van de verplichte opname van de aan het blad verbonden medewerkers in de nationaal-socialistische journalisten organisatie. Het blad had zijn kolommen niet moeten laten gebruiken voor de Deutsche en nationaal-socialistische propaganda. Dag aan dag prijken de oproepen tot vrijwillige dienstneming bij de Waffen S.S. in het blad. Zoo werkt het mede aan de hulpverlening aan den vijand, in het Wetboek van Strafrecht uitdrukkelijk strafbaar gesteld.

Het blad had dit alles en nog veel meer niet moeten doen. Het had het voorbeeld moeten volgen van het zusterorgaan in Friesland, het Friesch Dagblad, dat, toen de Duitschers de journalistiek gingen nazificeren, zich zelf ophief.

Wij weten, dat er verscheidene, waarlijk niet slechte vaderlanders zijn, die daar anders over gedacht hebben. Die meenden, dat een blad als de *Standaard*, ook als het veel slikt, als onpolitiek christelijk gezinsblad — de familieadvertenties, nietwaar? — voor kerkelijke berichtgeving, voor nieuws en voor de distributiebonnen van waarde zou kunnen blijken, vooral omdat ons in dezen tijd toch al zoo veel kwam te ontvallen.

Wij gelooven, wij hebben dat reeds meer gezegd, dat dit principieel fout is. Wij willen het betrekkelijk goede van de *Standaard* niet ontkennen, zelfs nu niet. Maar het heeft dat betrekkelijk goede alleen kunnen doen, doordat het eerst het volstrekt verkeerde deed. Zich laten inkapselen in de Nationaal-socialistische persorganisatie en, doordat het naast het goede ook het slechte schreef, de Deutsche propaganda.

Dit is een bedenkelijk antinominianisme bij deze broederen: Het kwade doen, opdat het goede daaruit zou voortkomen.

Daarom zijn en blijven wij van meening dat men thans de *Standaard* niet behoort te lezen.

Langzamerhand is daar echter nog iets anders bijgekomen. Iets dat velen, die met ons van meening verschilden ten aanzien van de mogelijkheid en de wenschelijkheid van het voortbestaan van de *Standaard*, evenzeer als wij verafschuwen en dat is de inhoud van de redactionele artikelen van de hedendaagsche *Standaard*.

De *Standaard* is n.l. niet een on-politiek gezinsblad. Zijn Hoofdredacteur schrijft geregeld over politiek. En hij wakkert niet alleen het principieel verzet tegen den overweldiger niet aan — dat is op het standpunt van een willen-blijven-bestaan immers niet mogelijk —, maar hij bestrijdt dat principieele verzet. De *Standaard* heeft het altijd over de zonden van hen die dat principieel verzet voorstaan. Zij buigen zich niet onder Gods slaande hand, zij verootmoedigen zich niet over de zonden van het verleden, zij denken dat zij God het werk uit handen kunnen nemen. De *Standaard* beschouwt de bezettende macht als een volkomen Overheid. Daarmede kweekt de *Standaard* bij haar lezers een mentaliteit waardoor ouders hun kinderen naar den arbeidsdienst laten gaan; daardoor ondergraaft zij het verzet der scholen. Zoo komt het ook dat de *Standaard* het op bevel der Duitschers gaan werken in Duitschland goedkeurt en sabotage afkeurt. Zoo is de *Standaard* geworden tot de verklaarde tegenstandster, — zij heeft dat met zoovele woorden gezegd — van diegenen die de beginselen, die de *Standaard* moest propageeren, thans onder ons volk brengen en toepassen op de vragen van dezen tijd.

Laatste heeft de *Standaard* gemeend in een driestar een oproep met klem onder den aandacht van zijn lezers te moeten brengen. De oproep om te helpen voorkomen, dat ons land een land van moordenaars wordt door den man, die de zedelijke verantwoordelijkheid van alle Nederlandsche gesneuvelden aan het Oostfront bezit, door den man, die mede de verantwoordelijkheid draagt door zijn heulen met den vijand van de duizenden moorden in concentratiekampen en voor de vuurpelotons, — waaronder zeer velen waren die daar stierven voor de beginselen, die de *Standaard* móét hooghouden —, wordt daar n.b. met klem onder den aandacht van de *Standaard*lezers gebracht.

Wij zijn, gelijk bekend, van meening dat niet in alle gevallen, waarin den laatsten tijd door particulieren menschen gedood werden zulks geoorloofd was en hebben daarin steeds op consen-

tieuze voorzichtigheid aangedrongen en er op gewezen, dat slechts in bijzondere gevallen met een beroep op noodweer doodslag toelaatbaar was.

Maar de hoofdredactie van de *Standaard*, stelt generaliseerend, alle gevallen hier gelijk en spreekt overal van moord en gaat dan, en dat is het ergste, samen met een persoon als Mussert daartegen te keer. De *Standaard* schreef hier: Wie den naam van Christen noemt, sta af van ongerechtigheid. Wij vragen, als de *Standaard* samen met Mussert als zedelijkheidsapostel gaat optreden: Wat gemeenschap heeft Christus met Belial? Dat is het hart van de zaak. Want wat de *Standaard* in deze driestar formeel en open en bloot doet; met Mussert samengaan, doet zij permanent omfloerst, zoo in de termen van Janse van Biggekerke en van Ds. Schouten uit Amersfoort.

Een van de argumenten waarom sommige voorstanders van de a.r. richting destijds zoo voor het voortbestaan van de *Standaard* waren, was dat men na den oorlog onmiddellijk een orgaan ter beschikking moest hebben. Wij voorzien thans, dat het *nog* bestaan van de *Standaard* na den oorlog, een even erge ramp is als het voortbestaan tijdens den oorlog. De *Standaard* zal dan in de kringen, die zich eertijds om de *Standaard* schaarden, een wortel der bitterheid blijken te zijn. Een bron van verdeeldheid in plaats van een *Standaard* ter ralliemment.

Deze zaak vraagt terstond bij den ommekeer om het mes van een kundig en voortvarend chirurg.

HET ONDERWIJS IN HET HEBREEUWSCH.

Reeds eenigen tijd geleden was het onderwijs in de Hebreeuwsche taal geschrapt als verplicht vak voor het openbaar gymnasium onderwijs. Dit was voor belang voor het openbaar onderwijs. De bijzondere gymnasia bleven echter geheel vrij om dit onderwijs op hun rooster te zetten. Zij hadden zelfs voor dat onderwijs recht op subsidie.

Enkele besturen echter, die in dezen volkomen zekerheid wenschten te hebben, richtten zich tot den Secretaris-Generaal Van Dam met de vraag, of thans aan de bijzondere gymnasia nog wel onderwijs in het Hebreeuwsch mocht worden gegeven. Deze brieven kwamen via den heer Van Dam in handen van den Duitschen gemachtigde bij het Departement van Opvoeding, die met verbazing kennis nam van het feit, dat bij het bijzonder onderwijs „überhaupt" nog Hebreeuwsch gegeven werd. Dat was immers reeds verboden door de bovenbedoelde verordening. De departementsambtenaren waren toen wel genoodzaakt dezen Duitschen mijnheer aan zijn verstand te brengen, dat een verordening voor de gemeentelijke gymnasia nog niet van toepassing behoefde te zijn op de bijzondere gymnasia, met het gevolg dat er toen aanstonds een tweede verordening kwam voor de bijzondere gymnasia.

Wij zeggen dit maar om duidelijk te doen uitkomen, dat het bijzonder onderwijs deze nieuwe beperking van zijn vrijheid te danken heeft aan enkele van zijn eigen besturen, die niet konden nalaten zich als schapen ter slachtbank te begeven.

In verband met de tweede verordening kan nog worden gewezen op een merkwaardig staaltje Van-Damsche demagogie. Bij verordening wordt n.l. niet het geven van onderwijs in het Hebreeuwsch zonder meer verboden, maar wordt gezegd, dat onderwijs in de Hebreeuwsche taal aan de bijzondere gymnasia slechts mag worden gegeven met toestemming van den Secretaris-Generaal.

Deze zienswijze is merkwaardig, wanneer men weet, dat het van den aanvang af de bedoeling is geweest zulk een toestemming in geen enkel geval te verlenen. Men heeft er dezen draai dan ook alleen maar aan gegeven, omdat men hoopte, dat alle besturen zich dan zouden haasten toestemming te vragen. In dat geval kon men de heeren dan nog eenigen tijd aan het lijntje houden en was het gevaar van verzet en ongehoorzaamheid belangrijk verminderd. De heer Van Dam weet langzamerhand wel, dat, wanneer hij met een regelrecht verbod zou komen, dit al niet den minsten indruk meer zou maken en geen enkel gevolg zou hebben. Wij kunnen den heer Van Dam verzekeren, dat zijn trucje ook thans geen succes zal hebben. Het onderwijs in de Hebreeuwsche taal wordt aan de bijzondere gymnasia, waar de leerlingen op dat onderwijs prijs stellen, nog steeds gegeven, subsidie of geen subsidie.

BINNENLANDSCHE KRONIEK.

„Het gaat goed”.

In de rede, die Seyss Inquart 3 October in Groningen gehouden heeft, sprak hij onverholen van uren van moedeloosheid en van twijfel die den nazi's gebracht worden. Het geïrriteerd doen over de uitdrukking „Het gaat goed” toont ook aan hoe het nederlaagcomplex langzaam maar zeker onzen beschermers bekruipt.

Verder verklaarde Seyss Inquart dat de Duitschers hulp in den strijd noodig hadden. Het is goed, dat wij ons dat nog weer eens goed realiseren. De Duitschers willen ons dwingen tot dit en tot dat. Wij zijn dan zoo licht geneigd te denken dat wij daarbij zwak en hulpbehoevend zijn. Laten we het liever omdraaien. De Duitscher is zich zijn zwakte en hulpbehoevendheid bewust geworden. Aan ons de taak om hen die hulp te weigeren.

De situatie bij den Arbeidsinzet.

Dat geldt wel allereerst den arbeidsinzet. Het oproepen van verdere lichten is gestaakt, zoo vernemen wij. Blijkbaar is de proef met de eerste lichten niet gunstig geweest. Voor de arbeidskrachten, die ondergedoken waren en die zich vóór 1 October meldten, was zelfs een amnestie afgekondigd.

Des te meer is men nu weer aan het uitkammen van bedrijven geslagen. Ook de ambtenaren ontvangen thans de volle laag. Het feit, dat men telkens van recruteringsysteem verandert, bewijst echter dat de zaak niet vlot genoeg verloopt.

Eerst is men van het uitkammen van bedrijven overgegaan op het oproepen van lichten. En nu valt men weer van het laatste op het eerste terug. Dit lijkt veel op het twee maal keeren van een jas. De heeren verkeerden blijkbaar in groote verlegenheid. Onze plicht daarbij is duidelijk: duiken.

De niet-militaire gevangenen, waaronder in de oogen der Duitschers zeer gevaarlijke, worden in industrieën en bij werkobjecten in de omgeving van hun gevangenis te werk gesteld.

Arbeidsinzet voor onderwijzers.

De heer Van Dam is den laatsten tijd niet gelukkig. Hij had van de Duitschers opdracht gekregen te zorgen, dat 20 % van het personeel vrij zou komen voor uitzending naar Duitschland, hetzij als krijgsgevangene, hetzij in verband met den arbeidsinzet. Teneinde een behoorlijk overzicht te krijgen, heeft hij via de Inspecteurs van het L.O. aan alle schoolhoofden een reeks vragen laten stellen.

Daarbij kreeg hij al aanstonds moeilijkheden met zijn Inspecteurs. Een enkele ging zelfs zó ver, dat hij liever dan deze vragen door te geven zijn ontslag aanbood. Een ander zond wel de vragen door, maar sloot er een briefje bij in, dat hij op deze vragen geen antwoord verwachtte. Dat was de eerste handicap. De positie werd voor den heer Van Dam nog moeilijker, toen bleek, dat een groot aantal schoolhoofden absoluut weigerden de gevraagde inlichtingen te verstrekken. Vooral bij het bijzonder onderwijs was men in het algemeen tijdig voorgelicht over het doel der enquête, zoodat het enthousiasme voor beantwoording niet groot was.

De heer Van Dam heeft toen, aan de Inspecteurs doen mededeelen, dat zij de inzameling van de gevraagde gegevens wel konden staken, omdat hij „reeds over voldoende gegevens beschikte”. In verband hiermede is het onbegrijpelijk, dat hij intusschen aan de Duitschers heeft bericht, dat zijn Departement voor de organisatie van de uitzending naar Duitschland niet kan zorgen.

Men kan dus rustig zeggen, dat de eerste ronde inzake de uitzending van onderwijzers is gewonnen. Nu volgt de tweede: een aantal arbeidsbureaux is begonnen aan de schoolbesturen dezelfde vragen te stellen, welke de schoolhoofden geweigerd hebben te beantwoorden, toen zij van de Inspecteurs kwamen. Wij vertrouwen, dat de schoolbesturen al even weinig animo zullen vertoonen om mede te werken aan de wegvoering van hun onderwijzers.

Fatsoenlijke Hollanders.

Ook de menschen, die gedwongen in Duitschland zitten, moeten probeeren wat zij er van maken kunnen. Dat zij dit vaak doen, blijkt b.v. uit een brief, die een burgemeester, ontving, die voor een Nederlandschen arbeider had gereclameerd bij een Deutsche Krankenkasse, welke haar verplichtingen jegens dien arbeider niet na kwam. Het antwoord luidde:

„In antwoord op Uw schrijven moeten wij U tot onzen spijt mededeelen, dat er op grond van de slechte ervaringen die wij, vooral in den afgelopen tijd met de Nederlanders hebben gehad, geen aanleiding bestaat tegemoetkomend te zijn.

Daar kan men eerst weer op rekenen als de Hollanders tegenover ons weer een fatsoenlijke houding aannemen en het eigenmachtig

wegblijven van het werk na verlof staken. Thans is dit nog zeer in zwang.”

Het resultaat was, dat er geen uitkeering kwam. Maar deze houding van de Krankenkasse is tekenend voor de Deutsche hulpbehoevendheid.

Radio Amnestie.

We hadden het hiervoor over een amnestie voor ondergedoken arbeiders. Daar is nu een amnestie voor ondergedoken radiotoestellen bijgekomen. Natuurlijk met de noodige dreigementen, als men van de amnestie geen gebruik maakt. Het betekent echter, dat de Duitschers vinden dat er veel te weinig radiotoestellen zijn ingeleverd en dat zij geen kans zien ze te vinden. Niemand moet er dus intrappen.

Als de Duitschers het zonder deze amnestie konden, deden ze dat en dan zouden zij de middelen om de radiotoestellen te vinden, waarover zij nu opscheppen, gebruiken en de eigenaars straffen.

Roskam exit.

Van de vele N.S.B.'ers, die den laatsten tijd wegens malversaties de laan uitgestuurd, gearresteerd of ondergedoken zijn, is Roskam wel de meest geëxponeerde. Niet Roskam, maar het oplichters-instituut de Landstand is hiermee voor onze boeren tot een bespotteling geworden. Niet Roskam, maar Mussert wekt daardoor voor de zooveelste maal de lachlust van het Nederlandsche volk op: Wij hebben dit volk lief en zullen het voor ons winnen! Een dure liefde! Alleen den boeren kost zij al miljoenen. Tenslotte wij zien niet Roskam, maar Hitler, die zoo overal zijn Germanen weet te vinden. Wat een ras!

De N.S.B. bewapend.

Onder het motto „Terreur contra-terreur” wordt thans de N.S.B. bewapend. Zijn de moorden te Meppel het begin van die contra-terreur? Laten wij de leugenachtigheid van het N.S.B.-motief goed verstaan. Niet zij, maar wij worden nu al drie jaar geterroriseerd.

Straks naar Indië.

Op 12 September hield Minister van Mook een rede, waarin hij o.m. zei:

„Wil Nederland groot blijven, dan zal de komende dag wel de overwinning brengen, doch geen rust. Ook al valt Duitschland, dan toch zijn nog tienduizenden Rijksgenooten in Japansche handen. De overwinning op Italië brengt het moment naderbij, dat U actief moet worden.”

„De jongste gebeurtenissen houden de aansporing in onze kracht te vergrooten. Velen zijn reeds naar Indië gegaan. Maar straks zullen toch nieuwe krachten uit Nederland het moeten doen.”

En in een rede op 21 September van Minister Gerbrandy heet het:

„Het is een zaak van het straks bevrijde volk, hoe het zijn hervonden eenheid zal omzetten in politieke daden. Een der grootste zal zijn het aandeel dat het straks zal leveren bij de bevrijding van Ned. Oost-Indië, waartoe hier reeds stappen gedaan worden.”

Van harte stemmen wij met deze woorden in. Nederland heeft een taak in Indië. Zoowel een oorlogstaak als een vredestaak. Laten wij ons daarvoor gereed houden.

Gezagsorganisatie bij den ommekeer.

In de afgelopen weken is hier en daar eenige bezorgdheid aan het licht getreden aangaande de te Londen bestaande voornemens ten aanzien van den gang van zaken bij den ommekeer. Dit vond zijn uitdrukking ook in de vrije pers hier te lande.

Het is uiteraard moeilijk om zonder nauwkeurig op de hoogte te zijn van de ontworpen regelingen daarover een definitief oordeel te vormen.

Algemeen bleek echter de afkeer van een militaire dictatuur, hoe kortstondig ook. Wij stemmen daarmee in. Vandaar dat wij den buitengewonen Staat van beleg van stonde aan verankerd wilden zien in onze bestaande constitutioneele instellingen. Wij spreken nogmaals de verwachting uit dat zulks ook metterdaad door de Regeering zal worden voorbereid. De Regeering vergeet ook niet, dat het moreel gezag van een gezulverd binnenlandsch bestuurs-apparaat meer voor de orde en rust betekent, dan vele militairen, die in Engeland zijn opgeleid.

Uit dit alles blijkt hoe gevaarlijk het is om voor en bij den ommekeer aan de bevoegdheid van de vóór 10 Mei bestaande constitutioneele instellingen en functionarissen te tornen en de instelling van allerlei nieuwe, zij het ook tijdelijke, organen en functionarissen te bepleiten. Het is onmogelijk om daarvoor bij de thans zoozeer beperkte discussiemogelijkheid, zoowel hier te lande onderling, als tusschen Londen en Nederland de noodige eenheid van gevoelens te verkrijgen. Daarom is herstel van onze constitutie terstond en met een minimum aan noodrecht gepaard aan de oogenblikkelijke herleving van onze magistratuur en terugkeer van de wettige magistraten de beste waarborg voor een ordelijke gang van zaken bij den ommekeer.

BOTSING VAN PLICHTEN.

In vele gevallen is het tegenwoordig onze plicht, niet de volle waarheid te spreken, omdat die waarheid tegen ons zelf of onzen naaste gebruikt kan worden. Dus moeten we dan zwijgen, zegt men, want liegen mogen we niet (9e Gebod). Maar, door te zwijgen brengen wij óók dikwijls onzen naaste of ons zelf in gevaar, want ook ons zwijgen wordt tegen ons zelf gebruikt. Ieder kent daarvan wel voorbeelden uit de praktijk, tegenwoordig. Zoo kan dus waarheid spreken en zwijgen ons in strijd brengen met den eisch tot naastenliefde (tweede tafel der wet) en een leugen zou zonde zijn tegen het negende gebod. Een vierde mogelijkheid is er niet, dus we staan midden tusschen twee plichten die tegen elkaar botsen. Dat kan niet, zegt de chr. ethiek. Gods eischen strijden nooit met elkaar, er is altijd maar één plicht. Volkomen waar; maar wat is dan in gevallen, als ons nu voor oogen staan, die ééne plicht? Velen, en niet de slechtsten „zitten” met die vraag.

Maar vraag nu denzelfden eens, wat zij doen wanneer het land wordt aangevallen. Dan zeggen ze: „Het land verdedigen met de wapens, den vijand pogen neer te slaan”. En als ze in vredetijd door een onverlaat worden aangevallen, dan slaan ze, desnoods met een doodend slag van zich af. Natuurlijk! Dat is plicht, noodweer. Er bestaat dus een dood-slaan, dat niet schuldig doet zijn aan het 6e gebod: „Gij zult niet doodslaan.” Dat erkent ieder en niemand ziet hier een botsing van plichten.

Het méérdere mag ik dan wel doen: den tegenstander *dooden*, maar het *mindere*: hem *voorliegen*, mag ik niet, wanneer deze menschen gelijk hebben. Zit daar niet iets scheef? Of, wat meer zegt, eischt de Schrift het inderdaad zóó? Laten we dat eens nagaan.

In Joz. 8 wordt door God bevel gegeven tot een krijgslist. En in Ex. 21 : 14 wordt uitdrukkelijk, op straffe des doods, verboden den naaste met list te doden. Daaruit blijkt dus dit: mijn *naaste* mag ik niet doden door een list, maar den *vijand*, met wien ik in oorlog ben, wel. Maar het zegt ook dit: tegen den vijand mag ik *liegen met de daad*. Want wat was die krijgslist tegen Ai anders dan: *welbewust* een anderen indruk geven dan de werkelijkheid was. En is dat iets anders dan liegen? Maakt dat soms een principieel verschil of ik dat met *daaden* dan wel met *woorden* doe? Beide hebben toch precies dezelfde intentie: den vijand te bedriegen? Zijn zonden van *gedachten*, *woorden* en *werken* niet alle drie zonden en zijn die woorden zwaarder dan die van werken?

Zou het verder toevallig zijn, dat er in Gods Woord nergens een veroordeeling staat van de leugen van Sifra en Pua (Ex. 1), van Rachab (Joz. 2) en van de vrouw te Bahurim (2 Sam. 17)? Wel staat er iets anders. Direct na den leugen der vroedvrouwen lezen we: „Daarom deed God aan de vroedvrouwen goed” En Hebr. 11 noemt Rachab in haar, alleen door een leugen mogelijk gemaakt,

HET FLUITJE.

In „Volk en Vaderland” stond het verhaal over het fluitje. Het is zoo ontroerend van naïveteit, dat het inderdaad verdienstelijk is het aan de eenzaamheid van VoVa te ontrukken. Dit blad heeft nu eenmaal een zeer beperkte lezerskring.

Het verhaal hield ongeveer het volgende in.

Er zat een N.S.B.er in den trein, een feit dat zeer alledaagsch moet worden geacht, want in dien kring reist men veel. Wat evenwel niet alle dagen voorkomt is, dat deze man ervaren mocht dat er tegenover hem een „Anti” zat, waarmee te praten viel. Dit is inderdaad vermeldenswaard, want als je gelooven moest wat alzoo in de kringen van onzen „vriend” wordt geschreven, dan zou je er heusch aan gaan twijfelen, dat er nog zulke „Anti's” zijn. Maar in elk geval, deze man ontmoette er één, die redelijk was. Toen ontwikkelde zich een gesprek:

— Geloóft U nu heusch nog dat Duitschland den oorlog wint?

— Ja zeker, kent U het voetbalspel?

— Ja.

— Welnu, wie bij den aanvang van den wedstrijd de meeste goals maakt, heeft de beste kans van winnen. Hij heeft de overwinning in zijn zak. In den oorlog is het nu zoo, dat Duitschland bij het begin op zijn minst 10—0 heeft gemaakt. Dan kan het door den loop van de gebeurtenissen 10—1, 10—2, 10—3, ja zelfs 10—9 worden, en nog altijd blijft de winst.

— En dan?

— Dan gaat het fluitje!

Hiermede eindigde zeer abrupt het verhaal, dat zonder commentaar door VoVa aan de lezers wordt voorgezet.

Wat dunkt U, is het niet schoon en vindingrijk?

* * *

Een origineel en geestig mensch moet deze N.S.B.er wel zijn. De idee alleen is al een vermelding waard. Maar overigens, welk een kinderlijke naïveteit spreekt er uit dit verhaal. Het weerspie-

verbergen van verspieters een geloofsheldin. Zij is uit haar *werken* gerechtvaardigd, vult Jac. 2 aan. Haar werken: Liegen tegen de boden van haar koning. Want zóó slechts heeft zij de spionnen weer met vrede kunnen laten gaan. Toch: *gerechtvaardigd*, omdat zij dezen leugen uitsprak voor de goede zaak: hulp aan haar naasten: het volk van den God van Israel. Had zij de waarheid gesproken, dan waren de verspieters gepakt en gedood. Ook kon ze niet zwijgen, want dan was haar huis doorzocht, (de boden wisten immers, dat de spionnen bij haar gekomen waren), en dan was wellicht Rachab met de verspieters gedood. „Ja,” zegt men nu, „maar dat had ze in het geloof aan God moeten overlaten. in Wiens macht ze immers geloofde. Ze had niet mogen liegen, maar moeten vertrouwen, dat God, hoe slecht de zaak er dan ook mocht voorstaan, uitredding kon en zou geven.” Maar waarom zegt men ditzelfde niet in b.v. het zoo pas genoemde geval van overval door een bruto? Dan spreekt niemand van ongelooft en van zonde, wanneer men zich, desnoods doodend, den aanrander van het lijf slaat. Hoe kan deze noodwéér *plicht* zijn en deze noodleugen zonde? Het gaat toch in héél de tweede tafel der wet (dus zoowel in het 9e als in het 6e gebod) om de liefde tot den naaste? (die haar grens vindt in de liefde tot onszelf, omdat wij *beiden* beeld-dragers Gods zijn).

Zoo waren deze leugens in tijden, dat de zedelijke rechtsorde verbroken was (vooral in oorlogstijd), geen zonde maar **EISCH VAN NAASTENLIEFDE**, eisch van het negende gebod.

En nu: wij zijn vandaag nog in oorlog, wij *allen* zijn zelfs in zekeren zin soldaat. Wij mógen en móeten ons eigen leven en dat van onzen naaste beschermen en verdedigen. In vele gevallen zou waarheid spreken en zwijgen beteekenen: onszelf of onzen naaste naar de slachtbank drijven, dus: zonde tegen de tweede tafel der wet, voornamelijk tegen het zesde en negende gebod. Satan zou ons waarheid spreken en zwijgen misbruiken om zijn leugen een schijn van waarheid te geven.

IN DEZE GEVALLEN moeten we, uit dankbaarheid voor Christus verlossing, zijn wet vervullen door, ter verdediging van onzen naaste *viens* schade wij, zooveel als ons mogelijk is, moeten weren, een onwaarheid uitspreken. Een onwaarheid, die ons *dus* niet schuldig doet zijn aan het negende gebod (zie parallel 6e gebod), maar die juist door het negende gebod geëischt wordt. Zoo deden het de aartsvaders: Abraham (Gen. 20), Isaac (Gen. 26) en de Heere zegende hem) en Jacob (zie Gen. 30 en 31, 12 en 16). Zoo deed David bij Abjathjar en bij Koning Achis (liegen met de daad, lees daarbij Ps. 34). Zoo deed ook Jaël in haar leugenachtige houding tegenover Sisera (naar aanleiding daarvan zingt Debora als *geinsireerde* zangeres: *Gezegend* zij boven de vrouwen Jaël!). Zoo deed, om niet meer te noemen, op Gods aansporing, ook Samuël (2 Sam. 16).

gelt trouwens heel de verwachtingen van de N.S.B., die mank gaat aan zin voor realiteit en alles gelooft wat de Duitsche meesters hen gelieven voor te zetten. Ons heeft men daarom van hun fluitjesgeloof nog niet overtuigd.

Wat is de fout?

Dit, dat onze „vriend” de opvatting heeft, dat er eens een fluitje volgens de plannen gaat.

Het fluitje, ja, ja.

Als dat maar te bestellen was.

Dan waren er al zooveel ongelukken niet gebeurd. Dan had men ons niet behoeven te vermoeien met verhalen van heldhaftig ondergegane verdedigers. Men had dan immers van te voren het fluitje kunnen laten gaan?

En wat gaat het anders!

In gedachten zien we Generaal Paulus met zijn 16 collega's belegerd in Stalingrad. Bij het begin was het daar, ook minstens 10—0 geweest. Maar de bordjes werden verhangen, 't werd 10—1, 10—2, 10—3 tot aan 10—9 toe. De nood klom hoog, het bevrijdingsleger werd verslagen en het v ' al erger en erger. Hebt ge ze niet hooren roepen: het fluitje, uitje!

Maar het fluitje werd niet gehc omdat het weigert volgens de plannen te gaan.

We hebben Generaal-veldmaarschalk Rommel zien huppelen door de Lybische woestijn. Op 10—0 had hij het zeker staan, toen hij Alexandrie en Suez bedreigde. Maar 't werd El Alemein 10—1, Solloem—Bardia 10—2, Tobroek 10—3, Derna 10—4, Benghazi 10—5, Tripolis 10—6, de Mareth-linie 10—7, Tunis 10—8, Bizerta 10—9 en op Kaap Bon stond Rommel, getooid met eikenloof en ridderkruis, te roepen: het fluitje, het fluitje!!

Maar het fluitje ging niet, omdat het de plannen niet erkent. 't Werd nog erger. Pantelaria volgde en Sicilië, en nog ging het fluitje niet. Het ging pas na Italië's onvoorwaardelijke capitulatie.

DE OORLOG.

In dagen van groote spanning, van beslissingen van vérgaande strekking, van crisis en oorlog, wordt ons de machtige rol bewust, die in ons leven gespeeld wordt door den factor Tijd. Deze immers verleent aan gebeurtenissen hun ware betekenis en gewicht. Wie of wat heden onbeduidend of onverschillig is, kan morgen aan den loop der geschiedenis een beslissenden draai geven. Zooals het groote historische individu — op godsdienstig, staatkundig of wetenschappelijk gebied — zijn uur afwacht, om zich in de volheid der tijden met geheel zijn macht te openbaren, zoo putten ook handelingen der gemeenschap hun kracht uit de intrinsieke waarde van het al of niet welgekozen tijdstip.

Na het uitbundige optimisme van Augustus en September, toen men de invasie in het Westen onmiddellijk verwachtte, verkeert thans heel Nederland en vermoedelijk heel bezet Europa in angstige spanning: wanneer komen ze? De oorlog is weer eens in een van die periodes van betrekkelijke rust beland, waar men maar al te licht geneigd is te zeggen: er gebeurt niets, of: ze doen niets. Maandenlang werden wij overstelpt met geweldige successen. Het uitsluitend van de dagelijksche sensatie maakt ons ongeduldig. Het is zoo begrijpelijk: in de gevangenissen, in concentratiekampen, in Duitse fabrieken, in ondergedoken toestand wachten honderdduizenden op de bevrijding; hun familie in afwachting van huiszoeking of van het evacuatiebevel, dat ze ook nog van hun huis en bezittingen zal berooven. Voor hoevelen zal de invasie te laat komen, — hoevelen zullen niet in staat zijn in te stemmen in het juichkoor der overwinning?

Zelfs voor de ingewijden is het ondoenlijk naar het verder verloop van den oorlog te willen gissen. Er doet zich een schier oneindig aantal krachten gelden, een wijziging der krachtsverhoudingen is steeds denkbaar en vóór de capitulatie van den vijand mag men niet van een overwinning spreken. Die wijziging der heele oorlogsvoering met zich mede, „vaststaande” plannen worden herzien of overboord gegooid, een besloten actie wordt vervroegd of uitgesteld of heelemaal afgelast.

Het was vermoedelijk geen zelfbedrog dat het Nederlandsche volk de invasie nog in den loop van dit jaar verwacht heeft. (Deze hoop kan trouwens nog steeds in vervulling gaan, want een landing in December, tegelijkertijd met een Russisch winteroffensief, is, althans principieel, niet uitgesloten. Het is zelfs niet onwaarschijnlijk dat men zoiets onverwachts, iets wat volgens de heerschende militaire opvattingen onmogelijk is, zal ondernemen). Alles wees er op dat de verschijnselen, waaruit men zekere gevolgtrekkingen kon maken, geen schijn, geen pure camouflage waren: de geallieerde vlootbewegingen, de geweldige troepenconcentraties in Zuidoost-Engeland met evacuatie der burgerbevolking, de redevoering van H.M. de Koningin op 2 September enz. Men krijgt den indruk dat gebeurtenissen hebben plaats gehad, die een wijziging der geallieerde plannen hebben teweeggebracht. Het is alweer onbegonnen werk naar den aard van die gebeurtenissen en hun gevolgen te gissen. Is het het verval van Duitschland in versneld tempo? De geweldige bombardementen zullen wel een verschrik-

Hoe hoog was verder de score in Rusland al wel niet opgevoerd? Zeker wel 20—0. Eens waren de poorten van Moscou zichtbaar, eens riep men technici en chemici op voor de bewerking van de oliebronnen in de Kaukasus, eens zijn Don- en Donetsbekken voor goed aan de Europeesche levensruimte toegevoegd, eens sprak Rijks-pers-chef Dr. Dietrich het stoute woord dat de Russische legers voor altijd vernietigend verslagen waren en de oorlog in het Oosten als geëindigd kon worden beschouwd, 20—0 is heusch toch niet te hoog gegrepen.

Volgens de plannen zijn ze toen ontruimd. Rostow, Charkow, Bjelgorod, Koersk, Orel, Briansk, Smolensk en duizenden andere plaatsen meer: het fluitje, het fluitje!!!!

Maar het fluitje ging niet, omdat het zich aan de plannen van den Führer niet stoort.

Daarna heeft men ons wijs gemaakt dat het de schuld van de Italianen was, dat het fluitje niet kon gaan, maar, hoe goedgelovig we ook zijn, dat gelooven we toch maar niet.

Dit weten we: volgens de plannen gaat het fluitje niet!

* * *

Och, goedge grappenmaker van een N.S.B'er. Uw voetbal-fluitjes-strategie heeft ons heusch niet overtuigd. De gang van den oorlog teekent zich zonder Uw beeldspraak duidelijk genoeg af. Van wat we ervan noemde kunt ge wellicht wat leren. Misschien zijn we nu al op 10—9 aangekomen en nog gaat het fluitje niet. Het zal ook 10—10 worden en ook 10—11 en wie weet hoeveel punten nog wel meer.

Daarna komt het einde: Duitschlands volledige capitulatie.

Dan gaat het fluitje.

En dan zult gij, met uw naieve, verdwaasde vrienden, tot uw verschrikking ervaren, dat deze oorlog ernst is en geen spel.

kelijke uitwerking hebben. Na den aanval van 5 October op Frankfort sprak zelfs het weermachtsbericht van „buitengewoon zware” vernielingen. Er zijn zelfs geruchten in omloop omtrent serieuze vredesvoorstellen van Duitse militaire kringen, — het langdurige verblijf van Churchill in Amerika zou mede veroorzaakt zijn door onderhandelingen met afgezanten van den Duitischen Generalen Staf. (De besprekingen zouden zijn afgesprongen op den eisch der Duitschers om als „verdedigers van Europa tegen het Bolsjevisme” hun wapens te mogen houden — hetgeen door de Geallieerden vanzelfsprekend zou zijn geweigerd.) — Voorts circuleert de tekst van een oproep van den — sedertdien vermoorden — gowwleider Koch te Koningsbergen dd. 20 September aan zijn kameraden, beginnende met de woorden: „De Führer is in gevaar”, waarin de generaals beticht worden van pogingen om Hitler als opperbevelhebber te doen aftreden.” De Führer heeft het tot nu toe in zijn edelmoedigheid nagelaten, uiterste maatregelen te nemen, teneinde niet op dit critieke oogenblik het leger van zijn aanvoorders te berooven. — Ook het omgekeerde kan echter het geval zijn, n.l. dat het talmen der Geallieerden is veroorzaakt door het b.v. in Italië gebleken, ondanks alles nog ongebroken weerstandskracht der Duitschers. Men wacht liever af totdat de onophoudelijk werkende slooping van het Nazirijk nog tastbaarder is geworden. Voor de bezette landen is deze gang van zaken niet erg plezierig, toch meenen wij de zware offers, die het van ons vergt, niet hooger te mogen aanslaan dan de gevolgen van een eventuele voorbarige, mislukte landing. — De beweegredenen der geallieerde legerleiding zijn ons onbekend. De militaire prestaties der laatste 11 maanden rechtvaardigen echter de verwachting, dat ook het besluit tot wijziging van het tijdschema tot heil van het vrijheidsliedende mensdom als geheel, genomen is.

Naschrift dd. 11 October: De ontwikkeling van den oorlogstoestand wordt in den loop der laatste dagen gekenmerkt door de herleving van het Russische offensief langs het heele front (de herovering van Nevel is van buitengewone betekenis, hierdoor wordt de Noord-Zuid spoorverbinding der Duitschers verbroken); voorts door Engelsch-Amerikaansche luchtbombardementen van Duitschland tot aan de Poolsche grens toe (opmerkelijk hooge Duitse vliegtuigverliezen), alsmede van Griekenland (invasie?), ten slotte door het gestadige succes van den strijd tegen de Duitse onderzeeboten (September was voor de Geallieerden de beste maand van den heelen oorlog). — Tevens wijzen alle berichten uit Duitschland op een schier ondragelijke spanning. De overtuiging, dat de oorlog onherroepelijk verloren is, schijnt ook daar algemeen te zijn.

JODEN-RAZZIA TE AMSTERDAM.

In den nacht van 28 op 29 September is opnieuw een razzia losgebarsten over de laatste paar duizend Joden, die nog te Amsterdam waren overgebleven. De Groene Politie is te middernacht in samenwerking met Nederlandsche politie zijn luguber werk begonnen. Nog dienselfden dag werden enkele duizenden Joden door-gestuurd naar Vught en Westerbork.

De aanval was ditmaal gericht op hen, die voorzien waren van het z.g. 120.000-stempel, een „Sperr”-stempel, dat oorspronkelijk uit gunst werd gegeven en later voor duizenden guldens of kostbare diamanten verkrijgbaar was. De laatste maanden voor de razzia waren zij, die in het bezit gesteld waren van deze stempels, op last van de Duitschers naar Amsterdam-Oost verhuisd, waar de jacht nu gemakkelijker kon geschieden.

De andere categorie, waarvoor deze razzia op touw was gezet, betrof het overgebleven deel van de leden van den Joodschen Raad, waaronder o.m. het personeel uit de ziekenhuizen. Onder hen bevonden zich ook de voorzitters van den Joodschen Raad, de heer Asscher en Prof. Cohen. Dat ook de patiënten uit de ziekenhuizen tot de slachtoffers behoorden, behoeft nauwelijks vermeld te worden.

Dat de Duitschers juist de Oudejaarsavond van de Joden uitkozen voor deze gruwelen, getuigt weer van hun „fijnen Germaanschen geest”. Woensdag 29 September begon n.l. het nieuwe Joodsche jaar 7704.

Ook in het Gooi, o.a. te Huizen, Naarden en Bussum, leende de Nederlandsche politie er zich toe mede te werken de laatste overgebleven Joden op te halen, terwijl zij, die gemeend hadden te Barneveld bescherming te vinden, het lot der andere meegevoerden moeten deelen.

Vele Joden pleegden dien nacht zelfmoord.

RECTIFICATIE.

Door een misverstand is een storende fout geslopen in ons artikelje uit het vorig nummer over „De gelden van de N.V.D.”. Er kwam een cijfer teveel te staan achter het gestorte bedrag en daarop werden de berekeningen opgezet. Die berekeningen moeten dus als vervallen worden beschouwd. Overigens verandert er aan het feit dat de N.S.B'ers zich dekken met dikke pensioenen niets. De gegevens van het artikel zijn verder juist.

NEDERLANDERS EN DE DUITSCHE FILM.

Deze eindeloos lange en bange oorlogsjaren vallen ons zwaar. Wij weten, dat wij een brok wereldgeschiedenis doorleven, zooals in de historische bladen van ons vaderland slechts zelden is opgeteekend.

Deze oorlog, waarin wij tegen onzen wil werden betrokken, is niet slechts een krachtmeting der groote mogendheden, noch een botsing van belangen tusschen de wereldmachten — het is een geestelijke worsteling tusschen het recht en het onrecht, tusschen de waarheid en de leugen en uiteindelijk tusschen het Christendom en het heidendom.

Wie dit beseft, staat niet afzijdig van den strijd, maar neemt daaraan actief deel. Hij voelt zich geen toeschouwer bij het werelddrama dat zich in en om ons voltrekt, maar hij vervult zijn rol in het grootsche gebeuren met volle overgave. Hij weet, dat voor ons land en volk meer op het spel staat dan de overwinning der wapenen, hoe belangrijk ook op zichzelf. De inzet voor dezen strijd is ons vrije volksbestaan, is de geestelijke vrijheid, die, eenmaal verworven, nooit te duur is gekocht.

Doch telkens treft het ons weer, hoevelen onder ons volk dit niet beseffen. Zij ondergaan dezen tijd, doch doorleven hem niet. Zeker, zij zijn „goede“ Nederlanders, van de Duitschers moeten zij niets hebben en nog veel minder van de N.S.B.'ers. Maar wat hun ontbreekt, dat is de felle begeerte het kwade in elken vorm te weerstaan, dat is de vastberadenheid om voor het opdringend nationaal-socialisme geen duimbreed te wijken, dat is innerlijke bereidheid om zich liever elk offer te getroosten, dan den vijand ook maar in het geringste tegemoet te komen.

Deze slappe, onnadenkende massa demonstreert dagelijks haar karakterlooze houding door de bestorming der bioscopen, die als prima propagandaplaatsen door den vijand worden uitgebuit.

Het Nederlandsche volk moge dan geknecht en geslagen worden, en het onrecht, ons aangedaan, moge ten hemel schreien,

zelf niet, als voor het gezag naar buiten, van het beginsel dat zij huldigen niet.

Bij den ommekeer zullen wij zijn een volk, dat gevochten heeft, dat voor zijn overtuiging geleden heeft, van wie velen om hun beginsel gestorven zijn. Voor de leiding van zulk een volk zijn ongeschikt de menschen, die het risico van een overtuiging en van een beginsel niet durfden te dragen, toen ons volk als geheel dat risico dragen moest en daartoe opgewekt moest worden.

Tegenover de beunhazen en dilettanten van na den oorlog moest een goede, evenwichtige principieele leiding worden gegeven.

Maar zullen wij bij ons volk een kans maken, dan moet het een principieele leiding zijn, door mannen en vrouwen van karakter.

Politici, die gedurende de bezetting zijn omgevallen of weggekropen kunnen deze leiding niet geven.

ARBEIDSDIENSTALARM.

Bij de Duitse instanties bestaat het voornemen om per 1 Januari den arbeidsdienst in Nederland in zijn geheel over te brengen naar Duitschland, ten einde de jongelui daar aan het werk te zetten.

Dit is opnieuw een sein voor alle Nederlandsche ouders om met den meesten aandrang op te komen tegen het wegvoeren van hun jongens

het deert den duizenden niet, die avond aan avond de bioscopen bevolken.

In dichte drommen staan zij opeengepakt voor den ingang, om toch vooral maar een plaats te bemachtigen bij de Duitse propagandavoorstelling. Het deert hen niet, dat Duitse soldaten, gearmd met Hollandsche meisjes, met hen opdringen en dat zij den ganschen avond in het gezelschap van de Wehrmacht en haar onverkwikkelijke aanhang moeten doorbrengen.

Zij nemen het stuitend vertoon van het journaal voor lief, waar de Jeugdstorm paradeert, de Volksdienst een liefdadigheidsscène opvoert, de Arbeidsdienst krachtprestaties levert en het Arbeidsfront wedstrijden houdt. Zij nemen gedwee de leugens der Duitse oorlogspropaganda in zich op en zien onverstoort toe, hoe het onvermijdelijk oorlogsleed in andere landen met gehucheld mededogen wordt uitgebuit als propagandamateriaal.

Dit alles ter wille van de hoofdrol, die een z.g. neutraal karakter draagt. Dat het een Duitse film is waarbij Duitsch wordt gezongen en gesproken deert hen niet. Het is te veel geveerd, dat zij zich, omdat ons land nu eenmaal toevallig met Duitschland in oorlog is, deze paar uren van „genot“ zouden ontfangen.

Wij schamen ons diep voor de houding, die ons volk ten aanzien van de bioscoop inneemt. De uitverkochte cinema-zalen zijn een slag in het aangezicht van onze jongens, die alles voor het vaderland veil hebben. Zij zijn een aanklacht tegen den geest van oppervlakkige genotzucht, die zelfs in deze dagen van nood en ellende niet tot het brengen van een gering offer in staat is.

Wie afleiding noodig heeft, zoekt die niet in het kamp van den vijand. Er is thuis en door het vormen van kleine clubjes nog gezelligheid genoeg te verschaffen.

De bioscoop behoort bij uitstek tot het terrein van de Duitse Nazi-propaganda en dient dus door elken waarlijk goeden Nederlander gemeden te worden.

Wie zichzelf als zoodanig respecteert, gaat, zoolang ons land bezet is, nooit of te nimmer naar de film!

VERANTWOORDINGEN.

VPL 12.50; SYMP 1; TT 100; 31 AUG 310; SRJR 10; FH 21.50; DRP 3.50; AO 12.50; JAN 10; OSD 5; ABC 100; TV 30; B 3.50; DWA 10; B 5; FN 2.50; GAB 1; NN te T. 10; RL 1; KIA 25; HENK 50; OSG 25; ZLD 10; MUS 100; Q 50; AEV 30; WD 7.50; WMA 7.50; PAX 10; YZ 100; PR 2.10; TE 10; GS 4.50; JOD 10; VO 11; HB(18) 10; AD 131.50; ALL 20; J B3; GE 10; IJ 5; NN 5; JAN 10; MERC 8.50; HMBV 2.50; MAB 20; FM 4.50; VV 86 O4 300; ED 70; H 15; ABC 1.50; RM 5; LEO 1.95; AGX 147.03; INC 30; PIC 20; VDG 12; PJS 25; HG 25; BR 10; 5EX 5; GA 10; BBB 11; HAR 2.50; MAR 10; Z 4.50; TK 80; GBU 1; 1918 10; MUIS 5; LAB 5; HGGE 21.31; AR 10; WK 5; BRA 2.50; NIC 10; GK 56; RAS 2.50; OZO 2.50; ANK 10; JIK 2.50; PIM 7.25; GV 10; AEG 5; GOO 15; ELS 50; JHB 613; BAR 14; 43K 14; VET 10; BURGER 10.

U MOET WETEN,

dat in België een illegaal keurcorps opereert onder den naam „De Witte Bende“ en over een kanon beschikt; dat deze bende een aanval heeft gedaan op de gevangenis te Dinant, waar meer dan honderd politieke gevangenen waren ondergebracht, bij welke aanval de Duitse bewaking werd gevangen genomen en de politieke gevangenen werden bevrijd, terwijl daarna over de gevangenen genomen Duitschers onderhandelingen werden aangeknoopt; dat vele grensgangers in Twente, herhaaldelijk zonder voorafgaande waarschuwing vanuit Nordhorn en Gronau doorgestuurd zijn naar Hamburg en Berlijn en dat na weigering om te gaan werken over de grens er een duizendtal arbeiders zijn gearresteerd; dat het aantal tewerkgestelden over de maand Juli ruim 29.000 bedroeg, en over de eerste twee weken van Augustus slechts ruim 5.100; dat in verband met deze cijfers de Fachberater bij de C.A.B. van Duitse zijde aangespoord werden dit aantal voor de tweede helft van Augustus nog op te voeren tot 6 à 7000 krachten; dat onlangs te Hamburg 24 Russische krijgsgevangenen zijn ontvlucht, waaronder zes officieren, waarna verscherpte grens-, straat- en stationscontrole werd gelast; dat tijdens manoeuvres te Almelo enkele officieren en manschappen spoorloos verdwenen zijn, welke verdwijning een zeer scherpe controle tengevolge had; dat de honger bij de Duitschers zoo groot is, dat zij bij het requireeren van een hotel, waar een bruiloftsmaal stond aangericht, zich zelfs niet ontzien hebben, de gebraden ganzen in beslag te nemen.

Goed lezen
dan doorgeven.